

מדינת ישראל

רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון

י"ב בסיון התשפ"ג
1 ביוני 2023

חוזר ביטוח 2022-331
סיווג: כללי > טיוטה <

תיקון הוראות החוזר המאוחד - נספח 6.2.1 לשער 6 חלק 2 בחוזר המאוחד, משתנים וקטגוריות בענף רכב חובה - טיוטה

בתוקף סמכותי לפי סעיף 14א לחוק ביטוח רכב מנועי (ביטוח בתנאי תחרות מבוקרת, הסדרים לתקופת מעבר והוראות לעניין אבנר), התשנ"ז-1997 (להלן – **החוק**), ובאישור ועדה משותפת של ועדת החוקה, חוק ומשפט וועדת הכספים של הכנסת (להלן – **הוועדה המשותפת**), להלן הוראותיי:

1. רקע

סעיף 14א לחוק קובע כי בסמכות רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון, באישור הוועדה המשותפת לקבוע משתנים שעל פיהם יחושבו דמי הביטוח בענף ביטוח רכב חובה (להלן – **המשתנים ו-הענף**, בהתאמה). סעיף 10א לחוק קובע כי אם לא הוקמה ועדה כאמור, ייקבעו המשתנים באישור ועדת הכספים של הכנסת.

קביעת רשימת המשתנים מחייבת את חברות הביטוח לבחור את המשתנים שבהם הן מעוניינות להשתמש לצורך קביעת דמי הביטוח בענף אך ורק מתוך המשתנים שאושרו על ידי הוועדה המשותפת.

בהתאם להמלצותיו של מפעיל מאגר המידע הסטטיסטי הפועל בענף ואמון על הערכת הסיכונים, בכוונת רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון לפנות לוועדה המשותפת בבקשה לקבל את אישורה להוספת המשתנים הבאים לרשימת המשתנים בהם יהיה ניתן להשתמש לצורך קביעת דמי הביטוח בענף:

א. נסועה – מספר הקילומטרים אותם צפוי לנסוע או נוסע כלי הרכב בתקופת הביטוח.

ב. קורס נהיגה לאופנוענים – ביצוע קורס נהיגה לאופנוענים, אשר יעמוד בהוראות משרד התחבורה והבטיחות בדרכים והרשות הלאומית לבטיחות בדרכים, ויוביל לשיפור מיומנות הנהיגה ולהפחתת בסיכון הביטוחי, בעיקר של נהגים בעלי סיכון גבוה.

ג. מערכת בלימה אוטונומית (Autonomous Emergency Braking) AEB – מערכת המסייעת לנהג להגיב לסכנות באמצעות אופטימיזציה של בלימה.

ד. מערכת סיוע לשמירה בנתיב (Lane Departure Prevention) LDP – מערכת שנעשה בה שימוש במצלמות כדי לנטר את מיקום הרכב ביחס לסימוני הנתיבים. כך שאם הרכב סוטה לעבר סמני הנתיב או חוצה אותם, המערכת עושה שימוש בהיגוי או בלימה סלקטיבית של גלגלי הרכב כדי להחזיר את הרכב לנתיב.

2. תיקון הוראות

במקום נספח 6.2.1 לשער 6 חלק 2 בחוזר המאוחד שכותרתו "משתנים וקטגוריות בענף רכב חובה - החל מיום 1 באוקטובר 2016" יבוא נספח 6.2.1 שכותרתו "משתנים וקטגוריות בענף רכב חובה - החל מיום 1 ינואר 2024" המצורף לטיוטת חוזר זה.

3. תחולה

הוראות חוזר זה יחולו על ענף ביטוח רכב חובה.

4. תחילה

הוראות חוזר זה יחולו על פוליסות שייכנסו לתוקף החל מיום 1 בינואר 2024 ואילך.

עמית גל

הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון (בפועל)

1. הגדרות לנספח זה:

"בעלות פרטית" - בעלות על רכב הרשום ברשות הרישוי על שם יחיד שאינו תאגיד.

"בעלות אחרת" -

(א) בעלות שאינה בעלות פרטית;

(ב) בעלות על רכב שרשום ברשות הרישוי על שם יחיד שאינו תאגיד ומשמש למטרת עסקו של יחיד או גוף אחר - בתנאי שבחירה בכך חברת הביטוח, והיא מסווגת את כל כלי הרכב מאותו הסוג באותו אופן והודיעה על אופן הסיווג שקבעה מראש למפקח על הביטוח ובלבד שהאחרון לא התנגד לכך.

"גיל" - גיל הנהג הצעיר ביותר הצפוי להשתמש ברכב. גיל משמעו גיל ביום ההולדת האחרון.

"מין" - מין הנהג הצעיר ביותר הצפוי להשתמש ברכב.

"מספר כריות אוויר ברכב" - מספר כריות האוויר (Air Bags) כמצוין ברישיון הרכב.

"מספר כוחות סוס" - מספר כוחות הסוס (הספק) כמצוין ברישיון הרכב.

"מספר מקומות ישיבה" - מספר מקומות הישיבה כמצוין ברישיון הרכב (לאוטובוס וטיולית בלבד).

"מספר נהגים" - מספר הנהגים המורשים לנהוג ברכב (לאופנוע ומונית בלבד).

"מספר נוסעים" - מספר הנוסעים המותר ברכב כמצוין ברישיון הרכב (למונית בלבד).

"מספר פסילות רישיון" - מספר פסילות הרישיון שאירעו בשלוש השנים שקדמו לתאריך תחילת הפוליסה, לפי קביעת בית משפט, קצין משטרה או רשות רישוי, למעט ביטול הפסילה על ידי בית משפט, פסילה עקב כשרות רפואית לקויה ופסילות המשך אשר נבעו מאותו מקרה. מספר הפסילות ימנה לכל הנהגים הצפויים לנהוג ברכב בשל נהיגת רכב מאותו הסוג (הן אם הרכב היה בבעלות פרטית והן אם בבעלות אחרת).

"מספר שנות רישוי" - מספר השנים בהם היה הנהג הצעיר ביותר הצפוי לנהוג ברכב, מורשה לנהוג ברכב מאותו הסוג בישראל.

"מספר תאונות" - מספר התאונות שהביאו לתביעה בהתאם לחוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, התשל"ה-1975. בקביעת מספר התאונות, יכללו כל התאונות שאירעו בשלוש השנים שקדמו לתאריך תחילת הפוליסה, בעת שכלי רכב מאותו סוג היה נהוג בידי אחד מן הנהגים הצפויים לנהוג ברכב (הן אם הרכב היה בבעלות פרטית והן אם בבעלות אחרת).

"משקל הרכב" - משקל הרכב הכולל כמצוין ברישיון הרכב.

"נסועה" - מספר הקילומטרים אותם צפוי לנסוע או נוסע כלי הרכב בתקופת הביטוח.

"נפח מנוע" - נפח המנוע (בסמ"ק) כמצוין ברישיון הרכב.

"סוג דלק" - סוג הדלק המניע את הרכב כמצוין ברישיון הרכב.

"קורס נהיגה לאופנועים" - ביצוע קורס נהיגה לאופנועים, אשר יעמוד בהוראות משרד התחבורה והבטיחות בדרכים והרשות הלאומית לבטיחות בדרכים, ויוביל לשיפור מיומנות הנהיגה ולהפחתה בסיכון הביטוחי, בעיקר של נהגים בעלי סיכון גבוה.

"ABS" - מערכת מניעת נעילת גלגלים - מערכת אשר מונעת את נעילת הגלגלים בעת בלימה.

"AEB" - מערכת בלימה אוטונומית - מערכת המסייעת לנהג להגיב לסכנות באמצעות אופטימיזציה של בלימה.

"ASC" - מערכת ייצוב אוטומטית לאופנועים - מערכת אשר מזהה הפרשי מהירות (סיבוב הגלגל), בין החלק הקדמי של האופנוע לחלקו האחורי, ומונעת את סבסוב האופנוע והתהפכותו.

"CBS" - מערכת בלימה משולבת לאופנועים - המערכת מחלקת או משווה בין כוחות הבלימה המופעלים על שני גלגלי כלי רכב, כך שלחץ הבלימה המופעל על שני הגלגלים יהיה מאוזן יותר.

"EBA" - מערכת עזר לבלימת חרום לאופנועים - מערכת המסייעת לרוכב בהפעלת מערכת הבלימה במצבים בהם פעולת בלימה שאינה מושלמת, או חזקה דיה.

"ESP" מערכת בקרת יציבות - מערכת המסייעת בייצוב הרכב במצבי החלקה שונים.

"FCW" - מערכת התרעה על אי שמירת מרחק - מערכת אשר הומלצה על ידי הרשות הלאומית לבטיחות בדרכים או מערכת שאושרה על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון, לאחר שנועץ ברשות.

"LDW" - מערכת התרעה על סטייה מנתיב - מערכת אשר הומלצה על ידי הרשות הלאומית לבטיחות בדרכים או מערכת שאושרה על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון, לאחר שנועץ ברשות.

"LDP" - מערכת סיוע לשמירה בנתיב - מערכת שנעשה בה שימוש במצלמות כדי לנטר את מיקום הרכב ביחס לסיומני הנתיבים. כך שאם הרכב סוטה לעבר סמני הנתיב או חוצה אותם, המערכת עושה שימוש בהיגוי או בלימה סלקטיבית של גלגלי הרכב כדי להחזיר את הרכב לנתיב.

"TCS" - מערכת בקרת משיכה לאופנועים - מערכת השומרת על אחיזת הגלגל המניע על ידי הפחתת כוח המנוע או בלימת הגלגל.

לעניין נספח זה "נהג הצפוי להשתמש ברכב" - נהג שיש לו גישה לרכב וצפוי שינהג בו מעת לעת. אדם המשתמש ברכב באורח חד-פעמי, אינו אדם הצפוי להשתמש ברכב.

2. המשתנים והקטגוריות בהם ניתן להשתמש בקביעת דמי ביטוח לביטוח כלי רכב פרטי

משתנה	קטגוריות
בעלות הרכב	פרטית
	אחרת
אופן שימוש ברכב	רגיל
	אספנות
	לימוד נהיגה
	השכרה לתקופה הקצרה משנה
	השכרה לתקופה ארוכה משנה
נפח מנוע	בהתאם לקביעת חברת הביטוח
מספר כוחות סוס	בהתאם לקביעת חברת הביטוח
מין וגיל	בהתאם לקביעת חברת הביטוח
מספר שנות רישוי (ותק נהיגה)	בהתאם לקביעת חברת הביטוח
מספר תאונות	0 או 1
	2
	3 או יותר
מספר פסילות רישיון	בהתאם לקביעת חברת הביטוח
מספר כריות אוויר ברכב	בהתאם לקביעת חברת הביטוח
<u>נסועה</u>	<u>בהתאם לקביעת חברת הביטוח</u>
ABS - הימצאות מערכת למניעת נעילת גלגלים	יש
	אין
<u>AEP - מערכת בלימה אוטונומית</u>	<u>יש</u>
	<u>אין</u>
ESP - הימצאות מערכת לבקרת יציבות	יש
	אין
FCW - הימצאות מערכת התרעה על אי שמירת מרחק	יש
	אין
LDW - הימצאות מערכת התרעה על סטייה מנתיב	יש
	אין
<u>LDP - מערכת סיוע לשמירה בנתיב</u>	<u>יש</u>
	<u>אין</u>
סוג דלק	בנזין
	דיזל
	משולב גז בנזין
	משולב חשמל בנזין
	חשמל
	גז

3. המשתנים והקטגוריות בהם ניתן להשתמש בקביעת דמי ביטוח לביטוח אופנוע

משתנה	קטגוריות
בעלות הרכב	פרטית
	אחרת
אופן שימוש ברכב	רגיל
	אספנות
	לימוד נהיגה
	השכרה לתקופה הקצרה משנה
	השכרה לתקופה ארוכה משנה
	נפח מנוע
מספר כוחות סוס	בהתאם לקביעת חברת הביטוח
מין וגיל	בהתאם לקביעת חברת הביטוח
מספר שנות רישוי (ותק נהיגה)	בהתאם לקביעת חברת הביטוח
מספר תאונות	0 או 1
	2
	3 או יותר
מספר פסילות רישיון	בהתאם לקביעת חברת הביטוח
מספר נהגים	נהג אחד
	שני נהגים
	יותר משני נהגים
<u>נסועה</u>	<u>בהתאם לקביעת חברת הביטוח</u>
<u>קורס נהיגה לאופנועים</u>	<u>יש</u>
	<u>אין</u>
ABS - הימצאות מערכת למניעת נעילת גלגלים	יש
	אין
ASC - הימצאות מערכת ייצוב אוטומטית	יש
	אין
CBS - הימצאות מערכת בלימה משולבת	יש
	אין
EBA - הימצאות מערכת עזר לבלימת חרום	יש
	אין
TCS - הימצאות מערכת בקרת משיכה	יש
	אין
סוג דלק	בנזין
	דיזל
	משולב גז בנזין
	משולב חשמל בנזין
	חשמל
	גז

4. המשתנים והקטגוריות בהם ניתן להשתמש בקביעת דמי ביטוח לביטוח כלי רכב מסחרי

משתנה	קטגוריות
בעלות הרכב	פרטית
	אחרת
אופן שימוש ברכב	רגיל
	אספנות
	לימוד נהיגה
	השכרה לתקופה של עד 90 יום
	השכרה לתקופה של מעל 90 יום
	הובלת דלק, גז, חומרים מתלקחים או מתפוצצים
	רכב עם מנוף
	רכב רכין
	מדברי, מדברי מיוחד
	משקל הרכב
	מין וגיל
מספר שנות רישוי (ותק נהיגה)	
מספר תאונות	0 או 1
	2
	3 או יותר
	בהתאם לקביעת חברת הביטוח
מספר פסילות רישיון	בהתאם לקביעת חברת הביטוח
מספר כריות אוויר ברכב	בהתאם לקביעת חברת הביטוח
<u>נסועה</u>	<u>בהתאם לקביעת חברת הביטוח</u>
	יש
ABS - הימצאות מערכת למניעת נעילת גלגלים	אין
	יש
<u>AEP - מערכת בלימה אוטונומית</u>	<u>אין</u>
	יש
ESP - הימצאות מערכת לבקרת יציבות	אין
	יש
FCW - הימצאות מערכת התרעה על אי שמרת מרחק	אין
	יש
LDW - הימצאות מערכת התרעה על סטייה מנתיב	אין
	יש
<u>LDP - מערכת סיוע לשמירה בנתיב</u>	<u>אין</u>
	יש
סוג דלק	בנזין
	דיזל
	משולב גז בנזין
	משולב חשמל בנזין
	חשמל
	גז

5. המשתנים והקטגוריות בהם ניתן להשתמש בקביעת דמי ביטוח לביטוח כלי רכב מיוחד

משתנה	קטגוריות
בעלות הרכב	פרטית
	אחרת
מין וגיל	בהתאם לקביעת חברת הביטוח
מספר שנות רישוי (ותק נהיגה)	בהתאם לקביעת חברת הביטוח
מספר תאונות	0 או 1
	2
	3 או יותר
מספר פסילות רישיון	בהתאם לקביעת חברת הביטוח

6. המשתנים והקטגוריות בהם ניתן להשתמש בקביעת דמי ביטוח לביטוח מונית

משתנה	קטגוריות
מספר נוסעים	בהתאם לקביעת חברת הביטוח
מספר נהגים	נהג אחד
	יותר מנהג אחד
מין וגיל	בהתאם לקביעת חברת הביטוח
מספר שנות רישוי (ותק נהיגה)	בהתאם לקביעת חברת הביטוח
מספר תאונות	0 או 1
	2
	3 או יותר
מספר פסילות רישיון	בהתאם לקביעת חברת הביטוח
מספר כריות אוויר ברכב	בהתאם לקביעת חברת הביטוח
נסועה	בהתאם לקביעת חברת הביטוח
ABS - הימצאות מערכת למניעת נעילת גלגלים	יש
	אין
AEP - מערכת בלימה אוטונומית	יש
	אין
ESP - הימצאות מערכת לבקרת יציבות	יש
	אין
FCW - הימצאות מערכת התרעה על אי שמרת מרחק	יש
	אין
LDW - הימצאות מערכת התרעה על סטייה מנתיב	יש
	אין
LDP - מערכת סיוע לשמירה בנתיב	יש
	אין
סוג דלק	בנזין
	דיזל
	משולב גז בנזין
	משולב חשמל בנזין
	חשמל
	גז

7. המשתנים והקטגוריות בהם ניתן להשתמש בקביעת דמי ביטוח לביטוח אוטובוס וטיולית

משתנה	קטגוריות
בעלות הרכב	פרטית
	אחרת
אופן שימוש ברכב	רגיל
	אספנות
סוג הרכב	פרטי
	ציבורי
	ציבורי בקווי הסעה מורשים או בתחבורה ציבורית
מספר מקומות ישיבה (למעט הנהג)	בהתאם לקביעת חברת הביטוח
מין וגיל	בהתאם לקביעת חברת הביטוח
מספר שנות רישוי (ותק נהיגה)	בהתאם לקביעת חברת הביטוח
מספר תאונות	0 או 1
	2
	3 או יותר
מספר פסילות רישיון	בהתאם לקביעת חברת הביטוח
מספר כריות אוויר ברכב	בהתאם לקביעת חברת הביטוח
<u>נסועה</u>	<u>בהתאם לקביעת חברת הביטוח</u>
ABS - הימצאות מערכת למניעת נעילת גלגלים	יש
	אין
AEP - מערכת בלימה אוטונומית	<u>יש</u>
	<u>אין</u>
ESP - הימצאות מערכת לבקרת יציבות	יש
	אין
FCW - הימצאות מערכת התרעה על אי שמרת מרחק	יש
	אין
LDW - הימצאות מערכת התרעה על סטייה מנתיב	יש
	אין
LDP - מערכת סיוע לשמירה בנתיב	<u>יש</u>
	<u>אין</u>
סוג דלק	בנזין
	דיזל
	משולב גז בנזין
	משולב חשמל בנזין
	חשמל
	גז

דברי הסבר

סעיף 14א לחוק ביטוח רכב מנועי (ביטוח בתנאי תחרות מבוקרת, הסדרים לתקופת מעבר והוראות לעניין אבנר), התשנ"ז-1997 (להלן - **החוק**) קובע כי בסמכות הרשות, באישור ועדה משותפת של ועדת החוקה, חוק ומשפט וועדת הכספים של הכנסת (להלן - **הועדה המשותפת**), לקבוע משתנים שעל פיהם יחושבו דמי הביטוח בענף ביטוח רכב חובה (להלן - **המשתנים**). סעיף 10א לחוק קובע כי אם לא הוקמה ועדה כאמור, ייקבעו המשתנים באישור ועדת הכספים של הכנסת.

קביעת רשימת המשתנים מחייבת את המבטחים לבחור את המשתנים שבהם הם מעוניינים להשתמש לצורך קביעת דמי הביטוח בענף ביטוח רכב חובה אך ורק מתוך המשתנים שאושרו על ידי הועדה.

מבחינה שערכה רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון (להלן - **הרשות**), ובהתאם להמלצותיו של מפעיל מאגר המידע הסטטיסטי הפועל בענף ביטוח רכב חובה מכוח הוראות תקנות ביטוח רכב מנועי (הקמה וניהול של מאגרי מידע), תשס"ד-2004, ואמון על הערכת הסיכונים בענף, עולה כי יש צורך לעדכן את רשימת המשתנים בהתאם להתפתחויות טכנולוגיות אחרות בתחום הבטיחות של כלי רכב.

בהתאם לכך, במסגרת טיוטת חוזר זה מוצע להוסיף את המשתנים הבאים לרשימת המשתנים בהם חברות הביטוח יהיו רשאיות להשתמש לצורך חישוב דמי הביטוח בענף ביטוח רכב חובה:

1. **נסועה** – מספר הקילומטרים אותם נוסע כלי הרכב משפיע על הסיכון הביטוחי. בהתבסס על מידע זה ניתן לקבוע דמי ביטוח התואמים לסיכון, זאת גם בהתאם להודעת הממונה כפי שרשמה בהחלטת ממשלה מס' 1684 מיום 26 ביוני 2022 בעניין "תוכנית חירום – פתרונות חלופיים לרכב הפרטי ותיקון החלטת ממשלה"¹, לפעול בתוך 180 יום ממועד ההחלטה, כך שמשנתה מסוג "נסועה" יתווסף לרשימת המשתנים והקטגוריות המשפיעים על הסיכון בענף ביטוח רכב חובה, שבהם רשאיות חברות הביטוח להשתמש לקביעת תעריפי ביטוח החובה לרכב.
2. **קורס נהיגה לאופנוענים** – ביצוע קורס נהיגה לאופנוענים, אשר יעמוד בהוראות משרד התחבורה והבטיחות בדרכים והרשות הלאומית לבטיחות בדרכים, צפוי להוביל לשיפור מיומנות הנהיגה ולהפחתה בסיכון הביטוחי, בעיקר של נהגים בעלי סיכון גבוה. בהתאם לכך ניתן לקבוע דמי ביטוח מופחתים למשתתף בקורס כאמור.
3. **מערכות בטיחות מתערבות** – כיום ישנן מספר מערכות בטיחות מתערבות, אשר הימצאותן מגדילה את הבטיחות של כלי הרכב ומפחיתה את הסיכון הביטוחי. בהתאם לכך ניתן לקבוע דמי ביטוח מופחתים לכלי רכב בו הותקנו מערכות כאמור. להלן המערכות שמוצע להוסיף לרשימת המשתנים:
 - א. **מערכת בלימה אוטונומית (Autonomous Emergency Braking) AEB** – מערכת המסייעת לנהג להגיב לסכנות באמצעות אופטימיזציה של בלימה. בלימת חירום רגילה דורשת שהנהג יכיר את הסכנה ויגיב אליה על ידי הפעלת בלם הבלימה (ו/או ההיגוי). מערכת AEB אמורה להיות אפקטיבית יותר, שכן היא מזהה ומגיבה לסיכונים באופן אוטומטי. המערכת אמורה להפחית את זמני התגובה הממוצעים, ובהתאם לכך לבלום את הרכב מוקדם יותר מבלימתו על ידי הנהג עצמו, עם לחץ בלם אופטימלי.
 - ב. **מערכת סיוע לשמירה בנתיב (Lane Departure Prevention) LDP** – מערכת אשר מנטרת את מיקום הרכב ביחס לסימוני הנתיבים. אם הרכב סוטה לעבר סמני הנתיב או חוצה אותם, מערכות

¹ קישור להחלטת הממשלה: https://www.gov.il/he/departments/policies/dec1684_2022

LDP עושות שימוש בהיגוי או בלימה סלקטיבית של גלגלי הרכב כדי להחזיר את הרכב לנתיב.

הוספת משתנים אלו לרשימת המשתנים תתמרץ נהיגה זהירה ובטוחה יותר ותאפשר להתאים טוב יותר את דמי הביטוח לסיכון המבוטח ולסיכון של כלי הרכב בהתאם למערכות הבטיחות המותקנות בו.